

Ўзбекистон АДАБИЁТИ ва САНЬАТИ

ҲАФТАЛИК ГАЗЕТА

ӮЗБЕКИСТОН
АДАБИЁТИ VA SAN'ATI

2000 йил

1956 йил 4 январдан нашр этила бошлаган

● 2 июн, №23 (3561)

ТАРАҚҚИЁТ МАНЗИЛЛАРИ

Муносабат

Олий Мажлисимиининг ҳар бир анжумани мамлакат ҳаётидаги муҳим воеалардан бириси сифатидан кубиги олинади. Бу бежиз эмас. Негаки, иккى кун давом этадиган сессия мажлислирга Олий Мажлис кумита ва миссииялари хам, депутатлар ҳам аслида узик ва астойдил тайярларик кўришиди. Чунки сессия мажлислидаги мухаммалардан сўнг меъёрига этказиб қабул килинадиган ўзи кунунлар мамлакат келажаги, ҳалк тақдир, ахоли фаровонлигига бевосита даҳор мисалаларни қамраб олади. Бу кунунлар катта иходий меҳнат билан боғлиқ жараёнларни босиб ўтмайдан сўнгина депутатлар мухаммасига ҳавола этилади.

Шунинг учун ҳам ҳалкимиз Олий Мажлис сессияларини кузатар экан, «Хўш, ба сафар қандай кунунлар кабул килинади? Янги кунун мамлакат ижтимоий-маънавий ҳаётидай!» кандай изларидан кандай ўзгарашлар ясайди» деган умид ва ишонч билан яшай-

дин. Шу маънода ўтган ҳафта охирда бўйib ўтган Иккичи ҷаҳонни махкамасирик Олий Мажлис иккичи сессияси ҳар жиҳатдан самарали бўйib. Жиддий мухоммалардан сўнг қабул килинган «Тадбиркорлик фойлиятни ёки ўтказибни таъсир килингандиган» таъсир кўпчиликни кўнун сесияда кўриб чиқилган ва қабул мансизларни сари қўйилган мухим кадамдир. Шу жиҳатдан Олий Мажлисимиининг ўтган сесияси қабул килган ҳар бир конун, бу — таъсиркетнинг улугъ мансизларни сари қўйилган мухим кадамдир. Шу жиҳатдан Олий Мажлисимиининг ўтган таъсиркетида мухим ўрин туради. Шу ўзикка бундай қонуннинг иўклиги туфайли айрим махкамаси тўралар томонидан тадбиркорлик ривохига муйян говар кўйib ташланган, бу эса ҳалқи бойтадиган, мамлакат таъсиркетига жиддий таъсир этадиган соҳалар истиблигига салбий таъсир келинаётган ўзи. Шу маънода сессияларда бирга бошча қатор кунун ҳужжатла-

ни

байрамга

Қуонгак газетларни ёзди

СЎЗНИНГ СЎЗДАН ФАРҚИ БОР

тез-тез кўзга ташланадиган бўйиб қолди.

Бунинг сабаби ҳакида сўрасанги, дарров вожа топишади: «Ужхатлариди исми-шарифи шундаги ёзилган». Тўғри, бир пайтлари саводи мундайр, бўйиб ёки ўзбек тилини билимдиганди одамнинг айни билан Олимжон сўзи Алимжондан ёзилган бўйиб говар, ёзилнида ҳам шунгун кўниб кетавериш, ҳужжатимда шундай ёзилган бўйиб отаси, буваси номини бўзиги айтиб, ҳурматлини килимиз ишишимиз.

Инот НЕЙМАТОВ
Самарқанд шаҳри

Ўзбек мусиқа санъати ривожига улкан ҳисса кўшган атоқи композитор, юзбекистон ҳалқ артисти Икром Акбаров Максуд Шайхзоданинг «Жалолиддин Мангуберди» драмаси асосида янги опера асаннинг яратди. Алишер Навоий номидаги давлат академик Катта театрининг бадиий кенгани Бастакорлар уюшмаси ўтироқида янги опера мухоммасини ўтказди.

ДИҚҚАТ: ЯНГИ ОПЕРА

Театрининг етакчи ва ёш хонандалари — юзбекистонда хизмат курасган артист Турсунбой Ҳусанов, Сайфиддин Рўзиқупов, Саида Мамадалиева, Тохир Жалилов, Бахридин Бекмуродов, концертмейстер, юзбекистонда хизмат курасган артист Светлана Паркова жўргилигида опера ария ва дутларини ижро этдилар.

Мухоммада юзбекистон ҳалқ артисти, дирижёр Абдулло Абдулаевом, юзбекистон Бастакорлар уюшмаси раиси, композитор Рустам Абдуллаев, санъатчонислик фаннлар номзоди, мусиқишинос Дилора Муродова, композитор Хабибула Раҳимов, театрининг етакчи режисёри Ҳайдарали Косимов ва бошқалар сўзига чиқиб, асар хусусидаги фикр-муҳоҳазалари билан ўткошашдилар.

Ойдин РАҲИМОВА

ЯНГИ
РУҲИ:

КАНДАЙ КИТОБ ЎҚИДИНГИЗ?

Ўзини, одамларни, дунёни англашга интилган ҳар бир одам хайтинг мазмунини теран англайди. Йашашнинг маъноси ҳам асли шунда эмасми? Китоб эса, ҳаётни ту шуншида курдатли куродар. Янги руҳи очишидан максадимиз ҳам ана шу курдатли восита — китобнинг ҳалкимиз ҳаётидан кенгрок ўрин олишига камтарона хисса кўшишади.

ТАТАРПАРНИНГ ЧЎЛПОНИ

Менинг сўнгги пайтда ўзбекистонда татар олими ва адаби Иброҳим Нуруллининг «Абдула Тўқай» деган бадеаси бўйиб. Бу анчагина катта китоб буюк татар шоюри, публицисти ҳамда жамоат арбоби Абдулла Тўқай ҳакида. Абдулла Тўқайнинг бутун ҳаётининг ёзилигидан то 1914 йили вафот эттаги бўлган даври ҳаётидан ёзилиги етти бобдан иборат китоб. Татарчasi 1979 йили Қозонда босилган, уни 1985 йили Озод Шарафиддинов домла ўзбек атаси ёзилигида таржима килиб юниши, иходин ҳар нарса-дан ниҳоятда юксак кўйиб, ёнг яқин дўстлари билан ҳам

принципиал масалаларда ҳеч қачон келишмас экан. Фалончи оғайним бўлади, у-бу, деб ўтиришсан, принципиал масалан бўйиб. Масалан, асарда ёзилшина, Собит Рамиров деган дўст билан бир-бирини жуда каттак танқид килишади, бир-бирини роҳа ҳажх килишади, ҳаттоқи бир-бирини «чўчка», «ит», дейишгача борадилар. Лекин 1911 йилининг ёзида Тўқайнинг ахволи бироз оғир бўйиб. Тўқайга келиб юнишини ўзбекистондаги вакили Петер Спишиак, Санъатчонислик институти директори О. Иброҳимов, юзбекистон ҳалқ расоми Рӯзи Чориев сўзга чиқиб, ёш ижодкорларга эмасимий истаскларини билдирилди.

31 май куни Республика Бадий академиси-нинг Марказий кўргазмалар залига йиғилганда ғайрибонларни бирор бўйиб болишишади. «Ҳаёт кувончи» деб номланган бу кўргазманинг очилиш маросимида Бадий академия раиси Ҳурибосар А. Иромжонов, юзбекистон баллар жамғараси сектор раҳбари М. Ибодова, Иқтидорли ногирон боловчадар Г. Рахапов, Словакия Республикасининг юзбекистондаги вакили Петер Спишиак, Санъатчонислик институти директори О. Иброҳимов, юзбекистон ҳалқ расоми Рӯзи Чориев сўзга чиқиб, ёш ижодкорларга эмасимий истаскларини билдирилди.

«Ҳаёт кувончи» деб номланган бу кўргазманинг очилиш маросимида Бадий академиси-нинг Марказий кўргазмалар залига йиғилганда ғайрибонларни бирор бўйиб болишишади. «Ҳаёт кувончи» деб номланган бу кўргазманинг очилиш маросимида Бадий академия раиси Ҳурибосар А. Иромжонов, юзбекистон баллар жамғараси сектор раҳбари М. Ибодова, Иқтидорли ногирон боловчадар Г. Рахапов, Словакия Республикасининг юзбекистондаги вакили Петер Спишиак, Санъатчонислик институти директори О. Иброҳимов, юзбекистон ҳалқ расоми Рӯзи Чориев сўзга чиқиб, ёш ижодкорларга эмасимий истаскларини билдирилди.

Кеиниги пайтларда Муқимий номидаги юзбек давлат мусиқий театри иходий жамоаси янги ва ўзига хос саҳна асарлари билан муҳлисларини хушнуд этиб келимади.

Ийлодуш Муқимов қала-муган мансуб «Мангу машалъ» асари асосида оғиз олиб бораётган режиссёр Рустам Маъдидев ёзилигидан бўйиб. Танқиди оғиз олиб бораётган режиссёр Рустам Маъдидев ёзилигидан бўйиб. Танқиди оғиз олиб бораётган режиссёр Рустам Маъдидев ёзилигидан бўйиб.

Марказий Осиё ҳалқлари маданияти Ассамблейсида юзбекистондаги 100 йилянгига багишланган адабий кечада. Танқиди оғиз олиб бораётган режиссёр Рустам Маъдидев ёзилигидан бўйиб.

Республика байналмал маданияти Марказида Марказий Осиё ҳалқлари маданияти Ассамблейсида юзбекистондаги 100 йилянгига багишланган адабий кечада. Танқиди оғиз олиб бораётган режиссёр Рустам Маъдидев ёзилигидан бўйиб.

Марказий Осиё ҳалқлари маданияти Ассамблейсида юзбекистондаги 100 йилянгига багишланган адабий кечада. Танқиди оғиз олиб бораётган режиссёр Рустам Маъдидев ёзилигидан бўйиб.

Марказий Осиё ҳалқлари маданияти Ассамблейсида юзбекистондаги 100 йилянгига багишланган адабий кечада. Танқиди оғиз олиб бораётган режиссёр Рустам Маъдидев ёзилигидан бўйиб.

Марказий Осиё ҳалқлари маданияти Ассамблейсида юзбекистондаги 100 йилянгига багишланган адабий кечада. Танқиди оғиз олиб бораётган режиссёр Рустам Маъдидев ёзилигидан бўйиб.

Рустам МУСУРМОН

ЮРТИМНИНГ ЮРАГИ

Хаёлдан карвонлар ўтади, кўнглилар жарандайди...

Катта йўлдан кетаётган отлар товши, аравалар гиришни ўзилтиди. Кадимги топшишом ёдимга тушади:

«Узун-узун улама,
Эрада ётган илонни
Илиб отиб бўлама?»

Топшишомнинг жавоби — иштади.

Утмиши, бўлганин ва кела-жаги йўл билан боғлиқ бўлган, йўл очган ҳалқ тўкинган.

Элларни эллар билан, мамлакатларни мамлакатлар билан туташтиргувчи буюк йўлларни курган ҳалқ Мустақимлар шарофати билан бугун ҳам мамлакатларни мамлакатлар билан, элларни эллар билан туташтиргувчи кенг ва равон йўллар курмоқда. Факат бугун бу йўллардан отлар ва түлар карвони эмас, машиналар ва поездлар карвони тинимисиз катнишмада.

Мусафир осмомизиз ҳаво йўлларидан эса, канотларига мустаким юзбекистон баҳорига ва Ҳумо куши тасвири зарб эттигандан самолётлар бутун жаҳон бўйиб парвоз этмоқда.

«Ўзбек тилининг изоҳи «Иул» сўзига ўн ол-

Содикон МАҲКАМОВ суратга олган

Пойтахти
қурнишилағида

нисом излаганини ҳам билдириди, бу ҳижматлар, Ахир «Иул» кадрини юрган билар...

Бутун эса озод юртимнинг истикбални сари бошшади. Айни ўзбек тилининг бўйиб, йўл, йўлчилини юрган билар, уммаларни сарнишлаган маколлар, маталлар, топшишомлар ва кўшиларни юрган билар, юйларни юрган билар, юйлар

Хабиб
САДУЛЛА

ЕРЧИЧИН
САДУЛЛА

Кел рафиқ, бир сұхбати жонон қилай,
Ер хәленин сұхбат ичра жон қилай,
Ишкінинг мавзуда достон қилай,
Ернинг күйінда мен жавлон қилай,
Итларига күшшуб ағғон қилай.

Йүкдір ўрнім давран хөсөн аро,
Андалыбұрман маган өзін аро,
Умр ўтар сарғаштан нолон аро,
Кошқы бу құлған ахсон аро,
Итларини бир куни мемон қилай.

Күлмагил холимга сен, бедард рақиб,
Кори нола бұлса не тон андалыб,
Сен ҳам ағасу чекмагил нөоч қабіп,
Ер күргөн захім битмас, әй табіп,
Дема менға: дардинга дармон қилай.

Ошик ахлия қысмати бұлмиш абад
Нозаннинлар нозидан олмок маддә,
Вохі, менә бир маңаддан миңтән дард,
Оқизіб күзден сиришкін бәдад,
Хайман ағлоқини вайрон қилай.

Баски, чиқмассан кулиб созинг билан,
Сийламассан зарра әззозинг билан,
Хұм үйіб шохона овозинг билан,
Кес бошимни ханжары нозинг билан,
Сендан ўзга кимга сарғардон қилай.

Бир мұаттарлар ғана бұлсын жаһон,
Маст бұліб, тұстин қы: пирү жағон,
Боиси охым ғулар элда айән,
Зұлғы мүшкіннің тасвір айлабон,
Бу варакни паксан райхон қилай.

Күлмагай ким ёрга тортиқ күнгінни,
Севгидан ким күрса ортық күнгінни,
Пора қылсын ханжару тиे күнгінни,
Ишк күйірса бу ошик күнгінни,
Сийна ичра ўт нечук пинхон қилай.

Биргина сұз котди, үлдурди мани,
Төлбага үхшатди, үлдурди мани,
Күрдио тез қайтди, үлдурди мани,
Гүл юзин күрсатди, үлдурди мани,
Ерн кисим орасында жон қилай.

Умрлар орзуда ѳтсан жомидин,
Таңна уммонаға ботсан жомидин,
Әй, Ҳабиб, тотсан-да, котсан жомидин,
Машрабо, бир қатра тотсан жомидин,
Үзелім ишк ахлия сұлтон қилай.

МҰСТАЛАҚ КИЛДИ

Мени дунёға көлтирган неларни мұндаға қилди,
Нақот умрим йілдіға бор сиат, ғамларни жо қилди,
Бирор дам шод бұлмокни таажхұн кораба қилди,
Мени даврон бу күн дарду аламағ мұнталға қилди,
Жағағож ғознаннан бирла әрү ошно қилди.

Фалак бахтсизлігін бердікі, мендан омадын асраб,
Вағосыз даучор этди вағодор тальятан асраб,
Алифдең жон аросында николи коматин асраб,
Фамидин оқибыт қаддимин нүн янглиғ дуту қилди.

Күріб ахволи зоримни тұзалағ деб ният қимла,
Кошиғма келганинда раҳм қылқи орият қимла,
Бүйілтур неки бұлса, хох уят қимла,
Бирорда, сен бу күн мендан үмдін оғынат қимла,
Қорғаған әкім қүздін ахал юзини во қимла.

Омоник истадим найлан, омон ичра омоним үйк,
Күріб бітди мадорим ҳам тирик жисимді жоним үйк,
Фигонин қолмада хатто чекурағ бир фигоним үйк,
Бу холимга тараҳхан қылғудақ бир мөхірбоним үйк,
Мени бечора қилди, зор қилди, бенаво қилди.

Ҳабиб, мен ҳам яшаб түрган замон ичра ганиматтам,
Наманғон деб атамыш бу макон ичра ганиматтам,
Маконим билимас, бир хонадон ичра ганиматтам,
Халойик дұны бұлсан ҳам жаҳон ичра ганиматтам,
Бу күн ё тонға айтұрларки, Машраб ҳам қазо қилди.

Шұбу вокеа тарихимизнинг Исломгача учтүрт минг үйді бурунги даврида бўйліг үтади.

Қабила-бўлук, ҳали ғоҳ онабошликил, ўтёқарлар, ғоҳ жайвонот, табиат үнсур-воқеаларига эътиқод урғулири арашад, қишининг жони ғоҳ чигирткача бўлмай, ғоҳ табиат кучларидан кўркув вахм шароитида яшаган одамлар, барбири әргулиқ, әрк, озуларига имкон, муқим макон истайдилар.

Алалхус, Танғи Ормуз ўз фарипша туғанда ғибадати бу топширган.

Фарипша Ардахива зиммасига бизнинг еримис, иккі дарр ералығидаги сарҳадар туғанда.

Үқиғучунинг күлай илғамоги учун бу тарих лаваси катнашчилари ва уларнинг ғибадатлари хакида тұхталамис.

Танғи Ормуз — еру осмон ҳукмдори. Ардахива — бизнинг ералығизи холидан ҳабар олиб турувчи фарипша.

Шүнингдек, яна олти фарипша қатнашиб, уларнинг үст лобисларидан қайсын тасаррұфта даекан билинад. Дейілк, бирисининг күйләгіда Илон суврати, бирида Өлдүзлар, бирида Илохи сирлар, бирида Олов ...

* * *

Ерда, жамоада буйруқдор, яны Қўй қабиаси босиши — Уйхон аёл.

Унинг ўғын — Олон.

Кизи — Олтин.

Уйхоннинг әрининг укаси — Кирқон.

Пирдағанхос — бўлукнинг ақидори.

Улуғ бола — Кирконнинг хизматкори.

Шүнингдек, ўш йигитлар: Шерок, Олов-ча, Үйтез, Кийиртош, Тойсагир, Чўғли, Шамолча ...

Кизлар: Ойқуш, Сувгули, Тилқуш, Камонча, Ёлли...

АЗОТИЙ

Қабиладан қочган ўшлар гира-ширада чакал-чанглазорда сарсон-тентираб, бирбирларининг пинжига тикилилар, алған-саланг ҳарен ҳайрон қараб юрадилар.

Иртиқ ҳайрон ва тун күшларининг тақовзор қиңқириклиари.

Олон: Олтин қани?

Овоз: Ҳамма ерда бир мансара.

(Оркадан Пирдағанхос қидаки.)

Пирдағанхос: Йўқ, бу бўлак жой. Бу...

(Олтин ағнин ағнин овози)

Олтин: Болалар! Ақа, қайдасизлар!

Болалар: (Жонланишиб) Биз бўнда...

(Олтин билен Улуғ булгарга кўшиладилар. Бир-бирларини кучкәлайдилар. Улар одидда әр ёрг бир яланлик пайдо бўлади.)

Пирдағанхос: Бу ер ахир, бу... бу... Эх, ҳаёлим... Не ердамиш?

Ормуз маконидан ял-юлт бесаранжом-лик. Илон кийимили фарипша тажанг. Ардахива күрнәнди. Ерга — гарант, куништиб турган болалар сари юради.

Олон уни қўриб, истиқболига югурди.

Олон: Ардахива? Ардахива!

Ардахива: Олон, Олон!

(Ардахива хаммара күрнәнди. У одам сувратида. Ьшлар фарипшага хайрат ичидан бояқдилар. Атроф ёришади. Олон ва Ардахива да илди изори.)

Олон: Кайлардасан, кўп күтдим,

Бор-йўғумни инуттуди!

Ардахива: Юлдузлар чангн итдим.

Баридан-да шу еримиз чиройли!

Олон: Дүнеда колдим якка,

Хеч сазо йўқ тилакка!

Ардахива: Чидик етти фалакка,

Баридан-да шу сайдера чиройли!

Олон: Юлдуз окса, сен күрнәндиган кўзимга,

Олов ёксам, расминг тушди юзимга.

Ардахива: Ойни кўзугу этиб кўрдим

кўзимга.

Баридан-да ушбу замин чиройли!

Олон: Зорларимга ҳеч ким хабар

айтмади,

Сен келдинг, билдим, олам чиройли,

Ардахива: Юракларга ишк тушган дам

чиройли!

Иккви: Соғинган ва сүйгән одам

чиройли!

(Узокдан от түёклари гумбирлашлари, Кирконнинг «Сен ўёдсан, сен буёдсан бор!» деган бўйр, үдагайшаси эшиллади.)

Пирдағанхос: Ардахива, сен кет, кизим.

Таъбиркор бизни излади. Сен ҳам колма-

кийнокса!

Ардахива: Мен сиз билан торажакман

бори ерий азоби.

Олон: Ардахива, кўй, энди мен... ўзим

ёлғиз!

Сен кет Арши Альога!

Сен башх этган нурил соғингин кифоя!

Сени ўйлаб мен ўлсам тинч, кифоя!

Болалар: Ана улар, яқинлашар, кўлла-

рида камон, аркон,

Найза, машъал... Не килдик...

(Ормуздан қарорхода бир ҳозирлиқ. Ормуз узи күннанда кўнгилади. Ардахивани мажбурлаб-да қайтариш учун ерга

амал-такал яшаб, бу одамлар кирадилар

бира колмай шу оловага!

Кирқон: (Ардахивага яқинлашиб) Ох-ҳо!

Олон қаेңларда тентийди десам, бир жо-

нингдан, барғисумбул, ой қоқо пари, шар-

бат исча — томоғидан кўринган санам...

(Уни күмәкчи бўлади.)

Олон: (Кирконга ташланаб) Чекин, аблак!

Кирқон: (Одамларига) Бос, арконла, ба-

рини ол, танги тўрга! «Кўй»га қараб сур ба-

рини!

(Кирконнинг одамлари болаларга ташла-

«Авесто» — сир, тахминот, инсон ва фалак дүнёси... Жақон маданиятининг илк ва нодир дурданаларидан саналмиш «Авесто» Хоразм заминнида яратилганлиги эндиликда ислоб талаб қилмайтадир.

У даврдаги бугун биз учун ғалати кўринадиган урғулар, эътиқод, расм-русл...

Ва ёшларнинг катталарап ларзага солган эъти-

розлари, турмуш оқимининг бўлак ўзангага қайри-

лиши...

Омон Матжон бу мавзуга яна ўзига хос юнги шаки, кисса, драма, достон, афсона, либретто ун-

сурларини ўйнлаштириб ёндошиди.

Кўйда асадар боблар өзлон қилинмоқда.

Ардахива: Мон жоннинг яхшиларига кўйиб келишади.

(Боши З-бетда.)

Тепада Ормузд Ердан юзини ўгирганча колади. Фаришталар боши эгик.

Олов гувиллайди. Киркон одамлари кўриб, оркага, коронирокка чекинадилар. Ьашлар дозор бўладилар, занжир, иларконалар ерга тўкилади. Улар аста Олтин ва Улуг ёнига келадилар.

ДИЙДОР

Сахна сатҳи анча ўзгарган. Олов отилган жойда мусафира сувлни фаввора отилиб турди. Атроф яшил майса, энди гуллаётган ниҳоллар, қўшларнинг сокин сайрашлари мағтиҳор манзара кашф этган. Аммо Киркон ва одамлари турган томон ҳамон чакалак, гира-шира.

Ёшлар, Пирдараҳнос ҳамон тилсимланган каби, бир алфозда турадилар. Нима бўлганин билмайдилар гўё. Уларнинг кийимлари баҳорий ранг, шакл олган. Сукунат қаъридан уйғонни оҳанг, мусикий рухбахш чолгу садоллар эштилапиди.

(Хамроҳлари билан Уйхон киради. У ёниги кўриб жонланади.)

Уйхон: Вож, бормисиз — қаердасиз?!

(Болаларни титклиб, фарзандларини ахтаради.) Олтин! (Кизини кўриб бағрига босади.) Улуг! Кийротш! Ойкуш! Камонча... Олон! Олон қани?! Олон...

(У ёшларни ҳарён итариб, жазавага тушиб, ўғлини кидиради.)

Пирдараҳнос! Ўглим қани?! Олон?! Олон, қани сен?

(Хамма ўзига келиб бир-бирларига, атроғфа хайрон тикиладилар, ўёб-бўёқа юриб кўрадилар. Бир-егра, бир осмонга қарайдилар.)

Пирдараҳнос: Қаердамиш? Бу, бу манзил... Нималардир ёдимга тушганди...

Уйхон: Нима тушади телба кўнглиниг?!

Олон қани?

Пирдараҳнос: Олон! Уни Тангри Ормузд ўз истикбогига чорлади!

Уйхон: Нима дейсанп! Эсинг борми...

Пирдараҳнос: Бундай баҳта қани мен мусассар бўлсан! Ети фаришта ерга тушди — тангимиз Ерга мұтабар олов тойғонини юборди. Эгарлари учун сочиб, ёлларидар юлдузлар жимирилаб турган учар отга аввал фаришта Ардахива, мингашиб Олон, кўк сари үчидилар!

Уйхон: Ёлғон, бўлмагур чўпчакни сўзлама!

(Киркон коронгуликдан чиқиб, буларнинг ўнига келади.)

Киркон: Бу сафар ҳам ишонинг, она-миз, денованинг эртагига!

(Ўйхон ўзини ўйқотаётган холда болаларни бир-бір сийтади, телбагор айланади.)

Уйхон: Шундайми болалар! Айт, гапир!

Олтин: Мана шу фаввора ўрнида — олов шарора бор эди... Қанча бўлди бунга... Ахир хамма ёк гуллаб, кўйкарб кетибди.

Улуг: У оловга кирганида «Туморни асра, у жамоанинг умид, бирлик тумори!» — деди.

Олтин: Бу олма... (Кўлида ёниб турган олмага тикилиб) Фаришта Ардахива ўтга киратуриб, «Олтин, бу олма — покиза, абадий мухаббат — рамзи, курч оила тимсоли! Аваила уни!» деди чамамда...

(Ўйхон бир туморга, бир олмага кўл тегизиб кўради. Кейин фаввора олдига бориб тиз чўкади. Фаввора тошини ўлади. Хувучида сув олиб тобиб кўради, козларига суроди.)

Уйхон: (Аста ўзига келади. Тикланади.)

Сўзларнинг ишондим, бу мукаддас сувда боре воея бор лаҳзада кўриниб ўтди. Танги ўхмига хўки йўк... На чора...

(Ёшлар бир-бір келиб, сувдан тобиб кўрадилар, юз-кўзларига суродилар.)

Пирдараҳнос: (Бирдан жонланиб, олдинга чиқди.) Уйхон! Уйхон! Бу ерлар ҳам эсинг тушди! Чамалаб-тусмоллаб, чангаткан йўлдан юрсак ҳам тангрим кўллабди,

Улугига кучи етмай, бир оз айланишадилар.)

Киркон: Улуг!

Улуг: Мен (У Кирконнинг кўлини кўйиб юборади. Ҳанжар ерга тушади. Улуг бирдан ўзига келади. Ҳизматкорлигини унутади. Ҳанжарни тегиб юборади.)

Уйхон: Киркон! Бас! Етар! (Ёшлар Кирконни жазолаш учун куршаб келадилар.)

Ўзигин бир туморга, бир олмага кўл тегизиб кўради. Кейин фаввора олдига бориб тиз чўкади. Фаввора тошини ўлади. Хувучида сув олиб тобиб кўради, козларига суроди.)

Киркон: (Аста ўзига келади. Тикланади.)

Сўзларнинг ишондим, бу мукаддас сувда боре воея бор лаҳзада кўриниб ўтди. Танги ўхмига хўки йўк... На чора...

(Ёшлар бир-бір келиб, сувдан тобиб кўрадилар, юз-кўзларига суродилар.)

Пирдараҳнос: (Бирдан жонланиб, олдинга чиқди.) Уйхон! Уйхон! Бу ерлар ҳам эсинг тушди! Чамалаб-тусмоллаб, чангаткан йўлдан юрсак ҳам тангрим кўллабди,

Улугига кучи етмай, бир оз айланишадилар.)

Киркон: (Аста ўзига келади. Тикланади.)

Сўзларнинг ишондим, бу мукаддас сувда боре воея бор лаҳзада кўриниб ўтди. Танги ўхмига хўки йўк... На чора...

(Ёшлар бир-бір келиб, сувдан тобиб кўрадилар, юз-кўзларига суродилар.)

Пирдараҳнос: (Бирдан жонланиб, олдинга чиқди.) Уйхон! Уйхон! Бу ерлар ҳам эсинг тушди! Чамалаб-тусмоллаб, чангаткан йўлдан юрсак ҳам тангрим кўллабди,

Улугига кучи етмай, бир оз айланишадилар.)

Киркон: (Аста ўзига келади. Тикланади.)

Сўзларнинг ишондим, бу мукаддас сувда боре воея бор лаҳзада кўриниб ўтди. Танги ўхмига хўки йўк... На чора...

(Ёшлар бир-бір келиб, сувдан тобиб кўрадилар, юз-кўзларига суродилар.)

Пирдараҳнос: (Бирдан жонланиб, олдинга чиқди.) Уйхон! Уйхон! Бу ерлар ҳам эсинг тушди! Чамалаб-тусмоллаб, чангаткан йўлдан юрсак ҳам тангрим кўллабди,

Улугига кучи етмай, бир оз айланишадилар.)

Киркон: (Аста ўзига келади. Тикланади.)

Сўзларнинг ишондим, бу мукаддас сувда боре воея бор лаҳзада кўриниб ўтди. Танги ўхмига хўки йўк... На чора...

(Ёшлар бир-бір келиб, сувдан тобиб кўрадилар, юз-кўзларига суродилар.)

Пирдараҳнос: (Бирдан жонланиб, олдинга чиқди.) Уйхон! Уйхон! Бу ерлар ҳам эсинг тушди! Чамалаб-тусмоллаб, чангаткан йўлдан юрсак ҳам тангрим кўллабди,

Улугига кучи етмай, бир оз айланишадилар.)

Киркон: (Аста ўзига келади. Тикланади.)

Сўзларнинг ишондим, бу мукаддас сувда боре воея бор лаҳзада кўриниб ўтди. Танги ўхмига хўки йўк... На чора...

(Ёшлар бир-бір келиб, сувдан тобиб кўрадилар, юз-кўзларига суродилар.)

Пирдараҳнос: (Бирдан жонланиб, олдинга чиқди.) Уйхон! Уйхон! Бу ерлар ҳам эсинг тушди! Чамалаб-тусмоллаб, чангаткан йўлдан юрсак ҳам тангрим кўллабди,

Улугига кучи етмай, бир оз айланишадилар.)

Киркон: (Аста ўзига келади. Тикланади.)

Сўзларнинг ишондим, бу мукаддас сувда боре воея бор лаҳзада кўриниб ўтди. Танги ўхмига хўки йўк... На чора...

(Ёшлар бир-бір келиб, сувдан тобиб кўрадилар, юз-кўзларига суродилар.)

Пирдараҳнос: (Бирдан жонланиб, олдинга чиқди.) Уйхон! Уйхон! Бу ерлар ҳам эсинг тушди! Чамалаб-тусмоллаб, чангаткан йўлдан юрсак ҳам тангрим кўллабди,

Улугига кучи етмай, бир оз айланишадилар.)

Киркон: (Аста ўзига келади. Тикланади.)

Сўзларнинг ишондим, бу мукаддас сувда боре воея бор лаҳзада кўриниб ўтди. Танги ўхмига хўки йўк... На чора...

(Ёшлар бир-бір келиб, сувдан тобиб кўрадилар, юз-кўзларига суродилар.)

Пирдараҳнос: (Бирдан жонланиб, олдинга чиқди.) Уйхон! Уйхон! Бу ерлар ҳам эсинг тушди! Чамалаб-тусмоллаб, чангаткан йўлдан юрсак ҳам тангрим кўллабди,

Улугига кучи етмай, бир оз айланишадилар.)

Киркон: (Аста ўзига келади. Тикланади.)

Сўзларнинг ишондим, бу мукаддас сувда боре воея бор лаҳзада кўриниб ўтди. Танги ўхмига хўки йўк... На чора...

(Ёшлар бир-бір келиб, сувдан тобиб кўрадилар, юз-кўзларига суродилар.)

Пирдараҳнос: (Бирдан жонланиб, олдинга чиқди.) Уйхон! Уйхон! Бу ерлар ҳам эсинг тушди! Чамалаб-тусмоллаб, чангаткан йўлдан юрсак ҳам тангрим кўллабди,

Улугига кучи етмай, бир оз айланишадилар.)

Киркон: (Аста ўзига келади. Тикланади.)

Сўзларнинг ишондим, бу мукаддас сувда боре воея бор лаҳзада кўриниб ўтди. Танги ўхмига хўки йўк... На чора...

(Ёшлар бир-бір келиб, сувдан тобиб кўрадилар, юз-кўзларига суродилар.)

Пирдараҳнос: (Бирдан жонланиб, олдинга чиқди.) Уйхон! Уйхон! Бу ерлар ҳам эсинг тушди! Чамалаб-тусмоллаб, чангаткан йўлдан юрсак ҳам тангрим кўллабди,

Улугига кучи етмай, бир оз айланишадилар.)

Киркон: (Аста ўзига келади. Тикланади.)

Сўзларнинг ишондим, бу мукаддас сувда боре воея бор лаҳзада кўриниб ўтди. Танги ўхмига хўки йўк... На чора...

(Ёшлар бир-бір келиб, сувдан тобиб кўрадилар, юз-кўзларига суродилар.)

Пирдараҳнос: (Бирдан жонланиб, олдинга чиқди.) Уйхон! Уйхон! Бу ерлар ҳам эсинг тушди! Чамалаб-тусмоллаб, чангаткан йўлдан юрсак ҳам тангрим кўллабди,

Улугига кучи етмай, бир оз айланишадилар.)

Киркон: (Аста ўзига келади. Тикланади.)

Сўзларнинг ишондим, бу мукаддас сувда боре воея бор лаҳзада кўриниб ўтди. Танги ўхмига хўки йўк... На чора...

(Ёшлар бир-бір келиб, сувдан тобиб кўрадилар, юз-кўзларига суродилар.)

Пирдараҳнос: (Бирдан жонланиб, олдинга чиқди.) Уйхон! Уйхон! Бу ерлар ҳам эсинг тушди! Чамалаб-тусмоллаб, чангаткан йўлдан юрсак ҳам тангрим кўллабди,